

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2020r

Sąd Rejonowy Poznań - Stare Miasto w Poznaniu, Wydział IV Rodzinny i Nieletnich

w składzie

Przewodniczący: Sędzia Agata Marszałek

Protokolant: praktykant Nikodem Jakolcewicz

Po rozpoznaniu w dniu 15 października 2020 roku sprawy

z powództwa: K. M. (1)

przeciwko: K. M. (2)

o ustanowienie przez sąd rozdzielenia majątkowej

1. Z dniem 28 czerwca 2019 roku ustanawia rozdzielenie majątkową małżeńską pomiędzy małżonkami K. M. (1) i K. M. (2) wynikającą z małżeństwa zawartego przez nich w dniu 5 lipca 1980 roku w S., dla którego Urząd Stanu Cywilnego w S. sporządził akt małżeństwa nr (...)
2. W pozostałym zakresie powództwo oddala,
3. Zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 100 zł z tytułu zwrotu połowy opłaty od pozwu.
4. Koszty zastępstwa adwokackiego znosi wzajemnie pomiędzy stronami.

/-/ Sędzia Agata Marszałek

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 28 czerwca 2019 r. powód K. M. (1) wystąpił z żądaniem ustanowienia rozdzielenia majątkowej małżeńskiej małżonków K. M. (2) i K. M. (1) z datą od 28 stycznia 2019 r. oraz o obciążenie pozwanej kosztami postępowania.

W uzasadnieniu wskazano, że na majątek wspólny stron składają się oszczędności w wysokości 400 000 zł, nakłady poczynione na nieruchomości w wysokości 100 000 zł oraz nieruchomości niezabudowane o wartości 100 000 zł. Od września 2018 r. sytuacja pomiędzy stronami pogarszała się, a w styczniu 2019 r. pozwana bez wiedzy i zgody powoda wyprowadziła z majątku wspólnego wszystkie oszczędności. Od tego momentu powód nie ma wiedzy o finansach pozwanej, stracił do niej zaufanie, a małżonkowie nie porozumiewają się w sprawach majątkowych.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa, ewentualnie o ustanowienie rozdzielenia majątkowej z datą wydania wyroku oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wskazano, że strony mieszkają w tym samym domu, prowadzą wspólne gospodarstwo domowe, śpią w jednym łóżku. Jednocześnie jednak powód nie dokłada się do wspólnych wydatków, nie łoży na utrzymanie gospodarstwa, nie dokłada w tym zakresie osobistych starań. Nieporozumienia rozpoczęły się w momencie skierowania do pozwanej pisma z dnia 24 maja 2019 r., tj. wezwania do zwrotu na rzecz powoda kwoty 200 000 zł. Wyjaśniono, że wypłacone z konta przez pozwaną środki stanowiły przychód firmy (...), a nie jej dochód. W konsekwencji ze środków tych były finansowane wszelkie wydatki obciążające działalność gospodarczą tego

przedsiębiorstwa. Nadto powód nigdy nie czynił nakładów na nieruchomości wspólną stron, a wszelkie koszty utrzymania domu spoczywają na pozwanej. Nadto podkreślono, że w niniejszej sprawie nie zaistniały ważne powody dla orzeczenia ustroju rozdzielności majątkowej, w szczególności z datą wsteczną.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód i pozwana pozostają w związku małżeńskim od dnia 5 lipca 1980 r., z którego pochodzi syn D. M.. Powód i pozwana nie zawierali umowy majątkowej małżeńskiej. Strony od początku małżeństwa do dnia dzisiejszego mieszkały razem. Powód prowadził przedsiębiorstwo pod firmą PHU (...). Pozwana z kolei zajmowała się domem, przygotowywała posiłki, dbała o gospodarstwo domowe. Faktycznie przedsiębiorstwo (...) prowadził syn stron. Powód zawiesił swoją działalność gospodarczą w 2018 r. ze względów ekonomicznych, po czym pozwana przeszła na emeryturę i założyła działalność gospodarczą (...) K. M. (2), działającą w branży budowlanej, przy czym nie zarządza firmą, a robi to wspólny syn stron D. M..

Strony do września 2018 r. posiadały wspólne rachunki bankowe (firmowe i osobiste należące do powoda), do których mieli równy dostęp. Pozwana korzystała z tych kont. Konto firmowe, po zawieszeniu działalności gospodarczej, zostało zamknięte przez powoda we wrześniu 2018 r., a środki na nim zgromadzone przelane zostały na konto osobiste.

Pozwana w dniu 29 stycznia 2019 r., na polecenie syna, bez wiedzy i zgody powoda przelała z jego konta osobistego kwotę 300 000 zł na własne konto osobiste, do którego powód nie ma dostępu. Pozwana nie uprzedzała o swojej decyzji powoda, do dnia dzisiejszego nie udostępnia mu środków przelanych z jego konta osobistego, nadto pozwala synowi korzystać z wcześniej przelanych środków (kwoty 300 000 zł). Jednocześnie deklaruje, że nie upoważni powoda do dysponowania powyższymi środkami.

Obecnie powód nie pracuje ze względów zdrowotnych. Nie jest zatrudniony w firmie żony, nie współpracuje z synem. Posiada dostęp do konta osobistego, z którego zawsze korzystali z żoną, a na którym zgromadzone są nieznaczne środki. Do konta osobistego, z którego korzysta jedynie żona i syn nie posiada dostępu. Nie ma wiedzy co się dzieje z oszczędnościami, nie podejmuje wraz z żoną wspólnych decyzji finansowych, nie ma wiedzy o opłatach jakie są ponoszone w gospodarstwie domowym.

Strony w dalszym ciągu mieszkają razem. Żywią się wspólnie. Nie podejmują razem jakichkolwiek decyzji finansowych. Wszelkie opłaty uiszcza pozwana korzystając ze wspólnego rachunku stron.

Dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa (k. 7), zestawienie operacji bankowych (k. 8-9, 94-113), (...) (k. 10-11), korespondencja (k. 12-15, 24-26), zeznania H. J. (k. 73-74), zeznania D. M. (k. 76-77), decyzja administracyjna (k. 115), ksero potwierdzeń płatności (k. 116-118), faktury (k. 121, 123-124), deklaracja podatkowa (k. 125-130), zeznania powoda (k. 133-135), zeznania pozwanej (k. 137-138),

Opisany wyżej stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych wyżej dokumentów, nadto w oparciu o dowód z przesłuchania świadków i stron postępowania.

Wskazanym wyżej dokumentom Sąd dał wiarę, albowiem żadna ze stron nie kwestionowała ich prawdziwości ani mocy dowodowej, a Sąd nie znalazł podstaw, dla których miałby to czynić z urzędu. Wskazanym dokumentom urzędowym i prywatnym Sąd przypisał znaczenie, jakie wynika z art. 244 i 245 k.p.c.

Przymiotem wiarygodności Sąd obdarzył dowód z przesłuchania świadków H. J. i D. M.. Były one szczere, logiczne i korelowały ze sobą. Świadkowie udzielili odpowiedzi na stawiane im pytania zgodnie ze swoją wiedzą. Brak podstaw do kwestionowania ich wiarygodności.

Za wiarygodne Sąd uznał również zeznania powoda i pozwanej. Co do istotnych okoliczności mających wpływ na wynik postępowania były one spójne, korelowały ze sobą. Pozwana przyznała twierdzenia podnoszone przez powoda, że bez jego wiedzy i zgody wypłaciła ze wspólnego konta kwotę 300 000 zł, co uczyniła na prośbę syna. Nadto nie pozwala i nie zamierza pozwolić rozporządzać tymi środkami powodowi, a dostęp do rachunku i możliwość korzystania z tych

środków posiada syn stron. Strony były również zgodne co do tego, że w dalszym ciągu mieszkają razem, żywią się razem, wyjeżdżają razem. Niemniej jednak nie podejmują wspólnych decyzji finansowych, w szczególności powód nie posiada wiedzy o opłatach jakie obciążają gospodarstwo domowe, na co przeznaczane są wspólne oszczędności stron.

Sąd zważył, co następuje:

W rozpoznawanej sprawie powód domagał się ustanowienia pomiędzy stronami ustroju rozdzielności majątkowej z dniem 29 stycznia 2019 r.

Podstawę prawną zgłoszonego roszczenia stanowił art. 52 § 1 k.r.o., w świetle którego każdy z małżonków może z ważnych powodów żądać ustanowienia przez sąd rozdzielności majątkowej. Zgodnie z art. 52 § 2 k.r.o. rozdzielność majątkowa powstaje z dniem oznaczonym w wyroku, który ją ustanawia. W wyjątkowych wypadkach sąd może ustanowić rozdzielność majątkową z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa, w szczególności jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu. Zniesienie wspólności majątkowej może nastąpić tylko w czasie trwania małżeństwa, gdy istnieje między małżonkami wspólność majątkowa.

Z treści przepisu art. 52 § 1 k.r.o. wynika, że jedyną przesłanką ustanowienia przez sąd rozdzielności majątkowej na żądanie małżonka jest istnienie ważnych powodów. W tym miejscu należy wskazać, że pojęcie „ważnych powodów” nie zostało przez ustawodawcę w żaden sposób sprecyzowane – brak jest legalnej definicji tego pojęcia, ustawodawca nie wskazał choćby katalogu przykładowych okoliczności przemawiających za zniesieniem wspólności majątkowej małżeńskiej. Jego rozumienie kształtują doktryna oraz judykatura.

W wyroku z dnia 31 stycznia 2003 r. Sąd Najwyższy (IV CKN 1710/2000 Lex Polonica nr 377918) wskazał, że przez ważne powody dające podstawę do zniesienia wspólności majątkowej małżeńskiej przyjęło się w doktrynie i judykaturze rozumieć wytworzenie się takiej sytuacji, która w konkretnych okolicznościach faktycznych wywołuje stan pociągający za sobą naruszenie lub poważne zagrożenie interesu majątkowego jednego z małżonków i z reguły także dobra rodziny.

W piśmiennictwie podkreśla się, że ważnymi powodami uzasadniającymi zniesienie wspólności majątkowej małżeńskiej są zachowania jednego z małżonków polegające na trwonieniu majątku wspólnego na skutek hulastycznego trybu życia, alkoholizmu, rażącej niegospodarności itp., uchylaniu się od pomnażania i utrzymywania substancji majątku wspólnego albo też zatrzymaniu tego majątku wyłącznie dla siebie i niedopuszczeniu współmałżonka do korzystania z niego.

Ważny powód uzasadniający zniesienie wspólności majątkowej może stanowić separacja faktyczna małżonków, uniemożliwiająca im współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym i najczęściej zarazem stwarzająca zagrożenie interesów majątkowych jednego lub nawet obojga małżonków. Obojętne przy tym jest, czy zachodzi trwałe i zupełne rozkład pożycia małżeńskiego. Z żądaniem zniesienia wspólności majątkowej może wystąpić również małżonek, który jest wyłącznie winny separacji. Wina jego, jak też wzgląd na dobro rodziny lub drugiego małżonka, powinny być brane pod uwagę jedynie przy ocenie żądania zniesienia wspólności z punktu widzenia zasad współżycia społecznego. W wyroku z dnia 13 stycznia 2000 r. Sąd Najwyższy (II CKN 1070/98 Lex Polonica nr 345337) przyjął, że ważnym powodem w rozumieniu art. 52 § 1 k.r.o. nie jest każda postać (przejaw) separacji faktycznej małżonków, lecz tylko taka, która zarazem uniemożliwia lub znacznie utrudnia współdziałanie w zarządzie ich majątkiem wspólnym.

Ważne powody, w rozumieniu art. 52 § 1 k.r.o., są to nie tylko okoliczności natury majątkowej, jak trwonienie przez małżonka dochodów lub dokonywanie czynności powodujących uszczerbek we wspólnym majątku. Za ważne powody należy uznać również okoliczności, których źródła tkwią w rozdźwiękach między małżonkami natury osobistej, stwarzających taką sytuację, że wykonywanie zarządu przez każdego z małżonków nad ich wspólnym majątkiem jest niemożliwe lub w znacznym stopniu utrudnione i że wspólność majątkowa przestaje służyć dobru założonej przez małżeństwo rodziny (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 listopada 1972 r., III CRN 250/72, OSNCP 1973, nr 6, poz. 113).

Po przeprowadzeniu w niniejszej sprawie postępowania dowodowego Sąd stwierdził, że zaistniały przesłanki do ustanowienia pomiędzy stronami ustroju rozdzielności majątkowej. W ocenie Sądu istnieją ważne powody do uwzględnienia żądania powoda, którymi przede wszystkim są poważne utrudnienia w zakresie wspólnego zarządu majątkiem stron wynikające przede wszystkim z postawy pozwanej, w konsekwencji czego interes majątkowy powoda jest poważnie zagrożony, całkowity brak współdziałania w podejmowaniu decyzji finansowych, nie informowanie się wzajemnie o podejmowanych decyzjach, brak wglądu w rozporządzanie mieniem przez drugiego małżonka. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że strony posiadały i korzystały przez większość trwania swojego małżeństwa ze wspólnego rachunku bankowego. Nadto powód posiadał rachunek firmowy, który był wykorzystywany do prowadzenia działalności gospodarczej. Środki na nim zgromadzone we wrześniu 2018 r. przelał na konto osobiste, z którego strony korzystały na co dzień. Z kolei pozwana w dniu 29 stycznia 2019 r. przelała z powyższego rachunku bankowego środki w kwocie 300 000 zł na swój osobisty rachunek. Przy tym nie tylko nie posiadała ona zgody powoda, ale nawet nie informowała go o swoich zamiarach. Należy przy tym zauważyć, iż nie zostało wykazane, aby środki te stanowiły własność osoby trzeciej, w szczególności syna stron. Zostały one bowiem przede wszystkim przebrane z rachunku należącego do powoda, a wcześniej znajdowały się na koncie firmowym przedsiębiorstwa zarejestrowanego na powoda. Majątek zgromadzony na tymże rachunku stanowił zatem oszczędności stron poczynione w toku trwania małżeństwa, z którego mieli prawo korzystać wspólnie. Z kolei pozwana jednostronną decyzją w zasadzie uniemożliwiła powodowi korzystanie z ich majątku. Co więcej wprost wskazuje, że nie upoważni powoda do podejmowania jakichkolwiek kwot. Jednocześnie interes majątkowy powoda jest poważnie zagrożony, albowiem ze środków pobranych przez pozwaną (300 000 zł), na bieżąco ma dostęp syn stron, który o ile jest osobą bardzo bliską zarówno powodowi, jak i pozwanej, o tyle w celu korzystania z tych oszczędności winien mieć zgodę obu stron. Co więcej, strony nie podejmują jakichkolwiek wspólnych decyzji finansowych, nie informują się wzajemnie o swoich działaniach, a negatywne nastawienie pozwanej do powoda uniemożliwia im wspólne podejmowanie decyzji w sprawach wspólnych, w szczególności związanych z zagospodarowaniem kwoty 300 000 zł przez nią pobranej. Całokształt okoliczności sprawy daje podstawy do ustanowienia pomiędzy stronami ustroju rozdzielności majątkowej.

Zgodnie z treścią art. 52 § 2 k.r.o. rozdzielność majątkowa ustaje z dniem oznaczonym w wyroku, który ją ustanawia. Może to być chwila wniesienia powództwa, może to być data wydania wyroku. Z kolei za wyjątkowe wypadki uzasadniające ustanowienie rozdzielności majątkowej z datą wcześniejszą niż data wytoczenia powództwa doktryna i orzecznictwo uznaje przede wszystkim sytuację w której małżonkowie od dawna żyją w faktycznym rozłączeniu, na przykład od wielu lat mieszkają i żyją z dala od siebie, brak jest między nimi współdziałania i zgody w prowadzeniu działalności gospodarczej (por. wyrok SN z dnia 4 czerwca 2004 r., III CK 126/2003, M. Praw. 2004, nr 13, s. 582 oraz wyrok SN z dnia 11 grudnia 2008 r., II CSK 371/2008, OSNC 2009, nr 12, poz. 171).

Sąd ustanowił rozdzielność majątkową pomiędzy stronami z datą wytoczenia powództwa. Sąd nie znalazł podstaw do orzeczenia ustroju rozdzielności majątkowej z datą wsteczną tak, jak domagał się tego powód. Jak już wyżej zostało wskazane, pomiędzy stronami bezspornie wystąpiły przesłanki uzasadniające ustalenie ustroju rozdzielności majątkowej. Nie mniej jednak ustanowienie pomiędzy stronami ustroju rozdzielności majątkowej z datą wsteczną wymagałoby zaistnienia wyjątkowych okoliczności, których Sąd w niniejszej sprawie się nie dopatrył. Ciężar dowodu w sprawie spoczywał na powodzie. Zgodnie z regułami dowodowymi przyjętymi w procedurze cywilnej ciężar gromadzenia materiału procesowego spoczywa na stronach (art. 232 k.p.c., art. 3 k.p.c., art. 6 k.c.). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji niewywiązania się z powinności przedstawienia dowodów i wykazania prawdziwości twierdzeń o faktach sprawy, które nie będą wówczas mogły stanowić podstawy sądowego rozstrzygnięcia sprawy. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń utraci zatem korzyści, jakie uzyskalaby aktywnym działaniem (H. Dalka „Ciężar dowodu w polskim procesie cywilnym” s. 51, 83, 118 – 119, Wyd. Prawnicze, Warszawa 1998). Bierność strony w tym zakresie nie zobowiązuje sądu do poszukiwania dowodu z urzędu i zarządzania dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia jej twierdzeń i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie. Ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa bowiem na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (wyrok SN z dnia 17.12.1996 roku, sygn. akt ICKU 45/96, OSNC 1997, nr 6-7, poz. 76). Jeśli zaś strona nie przedstawia dowodów na poparcie swych twierdzeń, to uznać należy, iż fakt ten nie został przez nią wykazany. W świetle powyższego stwierdzić

należy, że to na powodzie ciążył obowiązek wykazania, że zaistniały oprócz ważnych powodów również wyjątkowe okoliczności, które uzasadniałyby ustanowienie rozdzielności majątkowej z datą wsteczną.

W tych okolicznościach Sąd uwzględnił roszczenie, jednak z datą wytoczenia powództwa, o czym orzekł w punkcie 1. wyroku.

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu, jak w punkcie 2. wyroku.

Z uwagi na to, że powództwo zostało uwzględnione tylko częściowo, Sąd na podstawie art. 100 k.p.c. obciążył kosztami sądowymi strony po połowie i zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 100 zł tytułem zwrotu połowy opłaty od pozwu, jak w punkcie 3. wyroku.

W punkcie 4 wyroku Sąd na podstawie art. 100 k.p.c. zniósł wzajemnie koszty zastępstwa procesowego z przyczyn powyżej wymienionych.

Sędzia Agata Marszałek